

Πρόλογος

12 Ιανουαρίου 1920

Η ΦΛΟΡΕΝΣ ΣΟΡ έφτασε στον σταθμό Βικτόρια στις 2:45 με ταξί. Ήταν μεγάλη σπατάλη τόση διαδρομή από το Χάμερσμιθ, αλλά πίστευε ότι την άξιζε. Το σπιλ της άφιξης ταίριαζε στο καινούριο γούνινο παλτό, δώρο γενεθλίων προς τον εαυτό της, που είχε φορέσει για πρώτη φορά μόλις την προηγούμενη μέρα προκειμένου να εντυπωσιάσει τη θεία της βαρόνη Φαρίνα. Είχαν συνοδεύσει το τσάι τους με λεπτά μπισκότα πιπερόριζας και η θεία της είχε δικαιολογηθεί για την απουσία κέικ.

Η Φλόρενς βρισκόταν στον ίδιο σταθμό μόλις είκοσι ώρες νωρίτερα, επιστρέφοντας από την ημερήσια επίσκεψη στη συγγενή της στο Τόνμπριτζ, και τώρα κατευθυνόταν πάλι σχεδόν προς τη διεύθυνση, στο Σεντ Λέοναρντς ον Σι, όπου η καλή της φίλη Ρόζα Πιλ ζούσε πάνω από ένα τεϊοποτείο. Πέρα από τα γενέθλια και το γούνινο παλτό –ήδη αρκετά σοβαροί λόγοι για να πάρει κανείς ταξί αντί τα δύο λεωφορεία που χρειαζόταν προκειμένου να πάει στην άλλη άκρη της πόλης– η Φλόρενς είχε μια καλή δικαιολογία για το ταξί, που δεν ήταν άλλη από τις μάλλον πολλές αποσκευές της: έναν δερμάτινο χαρτοφύλακα, μια μεγάλη βαλίτσα, το βαλιτσάκι με τα προσωπικά της είδη, μια ομπρέλα και μια

τσάντα χειρός. Επιπλέον, ως προς τη σπατάλη, δεν είχαν περάσει ούτε δύο μήνες αφότου είχε αποστρατευτεί, κι έτσι είχε επιτρέψει στον εαυτό της μερικές υπερβολές από τα χρήματα που είχε κληρονομήσει από την αδελφή της πέντε χρόνια νωρίτερα. Για να μην αναφέρουμε τις προσωπικές της οικονομίες. Άρα δεν υπήρχε λόγος να το σκέφτεται περισσότερο – έκανε νόημα σε έναν αχθοφόρο. Θα του έδινε γενναίο φιλοδώρημα, αν μετέφερε τις αποσκευές της χωρίς γκρίνιες.

«Στην αποβάθρα εννέα, παρακαλώ», του είπε, «στα βαγόνια της τρίτης θέσης». Οι σπατάλες της είχαν και όριο.

Απελευθερωμένη από το φορτίο της, ίσωσε το γούνινο παλτό και τίναξε τη μακριά της φούστα. Η προπολεμική μόδα ταίριαζε καλύτερα στη σιλουέτα της. Μερικές φορές λαχταρούσε να ξεφορτωθεί τον κορσέ, αλλά δεν μπορούσε να συνηθίσει την έλλειψή του. Τη μία και μοναδική φορά που βγήκε από το σπίτι χωρίς τις μπανέλες, ένιωθε σαν να περπατούσε στον δρόμο γυμνή. Ακολουθώντας το τελετουργικό, χτύπησε απαλά την τσάντα της, κράτησε την ομπρέλα σαν να ήταν μπαστούνι και κατευθύνθηκε αποφασιστικά προς τα εκδοτήρια εισιτηρίων. Δεν είχε χρόνο για χάσιμο.

Στον σταθμό υπήρχε ταχυδρομείο και για μια στιγμή σκέφτηκε να στείλει ένα σημείωμα στη θυρωρό της, για να την ενημερώσει ότι θα έλειπε, αλλά το μετάνιωσε. Άλλωστε, θα μπορούσε να της γράψει από το Σεντ Λέοναρντς. Συνέχισε τον δρόμο της προς το εκδοτήριο και διαπίστωσε ότι δεν υπήρχαν μεγάλες ουρές. Στάθηκε πίσω από μια χαριτωμένη νεαρή, στο εκδοτήριο έξι. Περιεργάστηκε με θαυμασμό τη λεπτή σιλουέτα της κοπέλας, τα σπιλντά μαλλιά της που ήταν μαζεμένα ψηλά και το μεγάλο καπέλο με τη

σκούρα μπλε σατέν κορδέλα. Η μόδα να κόβουν οι γυναίκες τα μαλλιά τους παζ δεν είχε εξαπλωθεί ακόμα στην πρωτεύουσα όσο στο Παρίσι, αν και υποψιαζόταν ότι δεν θα αργούσε. Η κοπέλα αγόρασε σβέλτα το εισιτήριό της και, όταν ολοκλήρωσε τη συναλλαγή της, χαμογέλασε φευγαλέα στη Φλόρενς και έφυγε.

Η Φλόρενς στάθηκε απέναντι από τον γενειοφόρο υπάλληλο με το κασκέτο από τον οποίο τη χώριζε ένα τζάμι. Αναρωτήθηκε αφηρημένα για ποιο λόγο η διοίκηση των σιδηροδρόμων επέτρεπε τα γένια, αλλά αμέσως υπενθύμισε στον εαυτό της ότι ο άνθρωπος μπορεί να είχε δυσμορφίες από τον πόλεμο που επιθυμούσε να κρύψει. Ήταν συχνό φαινόμενο, όπως γνώριζε πολύ καλά.

«Ορίστε, κυρία», είπε ο υπάλληλος. «Πού πηγαίνετε;»

«Τρίτη θέση, Γουόριορ Σκουέαρ, Σεντ Λέοναρντς, παρακαλώ. Επιστροφή σε μία εβδομάδα από σήμερα».

Τον είδε να κοιτάζει το παράσημό της κι έπειτα εκείνη σαν να έλεγε «δικιά μας κι εσύ». Το μόνο που είπε ήταν: «Αποβάθρα εννέα. Προλαβαίνετε των τρεις και είκοσι. Πηγαίνει εξπρές μέχρι το Λιούις κι εκεί χωρίζεται – τα μπροστινά βαγόνια πάνε στο Μπράιτον, τα πίσω στο Χέιστινγκς. Να καθίσετε πίσω».

«Ναι, το ξέρω», είπε η Φλόρενς. «Αλλά σας ευχαριστώ».

«Έξι σελίνια, τότε».

Είχε ακουμπήσει ήδη την τσάντα στο γκισέ μπροστά της. Έβγαλε γρήγορα τα χρήματα από το πορτοφόλι της. Με επιδέξιες κινήσεις, παρά τα γάντια που φορούσε, έδωσε τα χρήματα στον άνθρωπο και πήρε σε αντάλλαγμα τα παραλληλόγραμμα χαρτονάκια. Φύλαξε με προσοχή το εισιτήριο της επιστροφής στην τσάντα της, κράτησε το εισιτήριο του

πηγεμού στο χέρι της και έκλεισε την τσάντα με ένα κοφτό τσακ.

Πίσω στην πλατφόρμα, έριξε μια ματιά στο ρολόι του σταθμού – ακόμα δεν ήταν ούτε τρεις, αλλά ήξερε ότι ο αχθοφόρος θα έτρεμε στην αποβάθρα με τις αποσκευές της κι έτσι αποφάσισε να μην πεταχτεί στο φιλόξενο τείλοπτείο του σταθμού για ένα τσάι στα γρήγορα. Ο χώρος ανοιγόταν μπροστά της μακρύνει και άδειος, πιο πολύ σαν υπόστεγο αεροπλάνων παρά σαν σιδηροδρομικός σταθμός. Το τσουχτερό γενναριάτικο κρύο είχε σκοτώσει προ πολλού τη χαρωπή ατμόσφαιρα των Χριστουγέννων και μαζί της την αδημονία της νέας δεκαετίας. Λαχταρούσαν τόσο πολύ να τελειώσει ο πόλεμος και να ζήσουν μια ειρηνική ζωή, μόνο και μόνο για να διαπιστώσουν ότι τίποτε δεν μπορούσε να γίνει όπως ήταν πριν. Είχαν μεσολαβήσει πολλές αλλαγές. Πολύν θάνατος και πένθος.

Τουλάχιστον το ταξίδι που την περίμενε δεν ήταν μεγάλο και η Ρόζα θα της είχε ετοιμάσει ένα χορταστικό δείπνο όταν θα έφτανε – χοντρές φέτες ψωμί αλειμμένες με άφθονο βούτυρο, χοιρομέρι μαριναρισμένο σε μέλι και ένα ποτήρι μπίρα. Και μετά ίσως ένα κομμάτι από κάποιο κέικ που είχε μείνει απούλητο στο τείλοπτείο, ζεσταμένο με μια κουταλιά σπιτική κρέμα. Μετά από μια δυο εβδομάδες στην Ρόζας, ο κορσές της πάντα ήθελε ένα δυο δάχτυλα άνοιγμα. Παραδόξως, καθώς σκεφτόταν αυτό το λουκούλλειο γεύμα – μια ανάμνηση που, έλειπα από τόσες επισκέψεις στη φίλη της, ήξερε ότι αντιστοιχούσε απόλυτα στην αλήθεια–, δεν ένιωσε την όρεξή της να ανοίγει. Το μόνο που λαχταρούσε εκείνη τη στιγμή ήταν ένα ζεστό, γλυκό τσάι, αλλά δεν είχε σημασία. Είχε περάσει χειρότερες στερήσεις.

Συνέχισε τον δρόμο της προς το τρένο. Η εννιά ήταν κάτι σαν μισο-πλατφόρμα, που ανοιγόταν στην άκρη του σταθμού, κι έτσι έπρεπε να διασχίσει την οχτώ για να φτάσει εκεί. Καθώς προχωρούσε, ευθυτενής και σίγουρη, σαν το Λουζιτάνια που αναχωρούσε από το Λίβερπουλ, της φάνηκε ότι με την άκρη του ματιού της είδε μια γνώριμη φιγούρα. Ξαφνιάστηκε. Ήξερε ότι θα ερχόταν στον σταθμό; Ο άνθρωπος ήταν μικροκαμωμένος, οστεώδης και ταλαιπωρημένος – μπροστά της έμοιαζε με ξύλινη σχεδία δίπλα σε υπερωκεάνιο. Η πλάτη του ήταν μισογυρισμένη προς το μέρος της και το καπέλο του κατεβασμένο χαμηλά, κι έτσι η Φλόρενς δεν ήταν σίγουρη ότι την είχε δει. Τάχυνε το βήμα της και μαζί του επιταχύνθηκε και ο σφυγμός της. Είδε στο βάθος τον αχθοφόρο να περιμένει υπομονετικά δίπλα στις βαλίτσες της και προσπάθησε να ηρεμήσει. Αρκεί να ανέβαινε στο τρένο. Σε λιγότερο από είκοσι λεπτά θα ταξίδευε.

Κοίταξε τον αχθοφόρο κατάματα και συνέχισε να το κάνει καθώς πλησίαζε, πράγμα που αναστάτωσε τον άνθρωπο. Για κάποιο λόγο αισθανόταν πιο ασφαλής όταν τον κοιτούσε, παρόλο που ήταν μια σταλιά παλικαράκι. Ο νεαρός έξυσε το σαγόνι του, έβγαλε το κασκέτο του νευρικά. Η Φλόρενς θορυβήθηκε βλέποντάς τον τόσο ανήσυχο, αλλά ετοιμαζόταν να αποδιώξει αυτή την αίσθηση ως αναίτια όταν κάποιος ξεπρόβαλε στα δεξιά του αχθοφόρου: η Μέιμπελ.

Ο νεαρός ξερόβηξε. «Κυρία... συγγνώμη, αυτή η κυρία ήθελε να πάρει τις αποσκευές σας, αλλά δεν ήξερα αν...» τραύλισε.

Η γυναίκα προχώρησε προς το μέρος της. «Φλόρενς, χρυσή μου. Δεν δεχόταν το φιλοδώρημα που του έδινα».

Η Φλόρενς δεν απάντησε σ' εκείνη, αλλά απευθύνθηκε στον αχθοφόρο. «Πολύ καλά έκανες. Μπορείς να πηγαίνεις τώρα. Σ' ευχαριστώ». Του έδωσε ένα σελίни κι εκείνος ξεμάκρυνε με μια έκφραση ανακούφισης. Η Φλόρενς στράφηκε προς τη Μέιμπελ. «Τι κάνεις εδώ;»

«Μα είναι τρόπος αυτός να χαιρετάς την παλιά σου φίλη;» απάντησε εκείνη χαμογελώντας. «Απλώς σκέφτηκα να σε βοηθήσω. Ξέρω πόσο ιδιότροπη είσαι με το πού θα καθίσεις. Και έχεις πάρα πολλές αποσκευές, δεν θα μπορούσες να τις φέρεις βόλτα μόνη σου».

«Όπως είδες, είχα αχθοφόρο. Και μπορώ να τις φέρω βόλτα μια χαρά».

«Το ξέρω. Αλλά δεν θα πάθεις τίποτα αν δεχτείς τη βοήθειά μου. Λοιπόν, περίμενε εδώ και θα πάω να ρίξω μια ματιά στα κουπέ».

Ενώ στέκονταν εκεί, το τρένο έμπαινε στον σταθμό. Χωρίς τη βοήθεια του αχθοφόρου, η Φλόρενς έμεινε αναγκαστικά κοντά στις αποσκευές της, ενώ η Μέιμπελ άνοιγε τη μία πόρτα της τρίτης θέσης μετά την άλλη. Επέστρεψε ύστερα από λίγο.

«Εκεί να πας. Δεν υπάρχει κανένας άλλος, οπότε μπορείς να καθίσεις όπου σου αρέσει. Στο άλλο είναι μια κυρία και κάθεται με το πρόσωπο προς την ατμομηχανή, δεν πρόκειται να σηκωθεί».

Η Φλόρενς έμεινε σιωπηλή. Το πρόσωπό της ήταν ανέκφραστο κι από τα χαρακτηριστικά της θα δυσκολευόταν πολύ να καταλάβει κανείς τι σκεφτόταν – σαν αρχαίο ταφικό επίγραμμα που τα γράμματά του είχαν λειανθεί από τον αέρα και τη βροχή αιώνων. Η Μέιμπελ έπασε τη μεγάλη βαλίτσα και τον χαρτοφύλακα. Ήταν φτιαγμένος

από σκούρο κόκκινο δέρμα με ξεθωριασμένες, ανοιχτόχρωμες γωνίες, ταλαιπωρημένος έπειτα από περιπλάνηση χρόνων με την ιδιοκτήτριά του στη Γαλλία. Η Φλόρενς είχε πιάσει ήδη το βαλιτσάκι με τα προσωπικά της είδη – μικρό και σκούρο μπλε– που το κλειδί του ήταν φυλαγμένο στην τσάντα της. Ήταν δώρο της θείας της, αγορασμένο από το Άσπρεϊ της Μποντ Στριτ όταν στον θρόνο βρισκόταν ακόμα η βασίλισσα Βικτωρία.

Το κουπέ που είχε διαλέξει η Μέιμπελ ήταν όντως εντελώς άδειο και είχε ήδη καθαριστεί από τα απορρίμματα των επιβατών του προηγούμενου ταξιδιού του. Δύο καπιτοναρισμένοι πάγκοι στέκονταν αντικριστά και υπήρχε μόνο άλλη μία πόρτα, στην αντίθετη πλευρά. Από τη στιγμή που το τρένο θα ξεκινούσε, κανένας άλλος δεν θα μπορούσε να μπει. Η Μέιμπελ έβαλε τη βαλίτσα κάτω από το πρώτο κάθισμα στα δεξιά που κοιτούσε προς τη μηχανή. Τον χαρτοφύλακα τον άφησε δίπλα στη θέση που θα καθόταν η Φλόρενς. Η Φλόρενς έβγαλε το καπέλο της και το ακούμπησε πάνω στον χαρτοφύλακα δίπλα της.

«Πήρες τίποτα μαζί σου να διαβάσεις;» ρώτησε η Μέιμπελ και έσκυψε για να ρίξει μια ματιά στην τσάντα της Φλόρενς, αλλά εκείνη την απέτρεψε τραβώντας την απότομα μακριά. «Καλύτερα να καθίσεις, όπου να 'ναι φεύγει το τρένο».

Η Φλόρενς δεν είπε τίποτα, απλώς κάθισε στη θέση που της είχε υποδείξει η Μέιμπελ, στην πέρα γωνία. Αν κοιτούσε κανείς από την αποβάθρα, δύσκολα θα τη διέκρινε. Δεν είχε σουρουπώσει ακόμα, αλλά ο ουρανός είχε το ίδιο λερό γκριζό χρώμα με το πάτωμα της αποβάθρας. Ευτυχώς, οι σωλήνες του ατμού θα τη ζέσταιναν σε λίγο. Τα κουπέ

φωτίζονταν από λάμπες γκαζιού, αλλά δεν τις άναβαν πριν φτάσουν στο Λιούις. Το να διαβάσει μ' αυτό το φως δεν ήταν αδύνατον, ούτε όμως και ιδιαίτερα ευχάριστο για μια γυναίκα της ηλικίας της – πενήντα πέντε ετών και μιας ημέρας. Είχε αποφασίσει να αποσυρθεί από την ενεργό δράση όταν θα τελείωνε ο πόλεμος, κι έτσι το μόνο που είχε τώρα να περιμένει ήταν τα γηρατιά της.

Η Μέιμπελ ανασηκώθηκε και για μια στιγμή φάνηκε έτοιμη να πει κάτι, αλλά μια κίνηση από πίσω της την έκανε να αναπηδήσει. Η πόρτα άνοιξε και ένας νέος άντρας γύρω στα είκοσι οχτώ με τριάντα ανέβηκε στο κουπέ. Φορούσε ανοιχτό καφετί κοστούμι από τουίντ ύφασμα και καπέλο. Η Φλόρενς δεν είδε πανωφόρι, πράγμα που θα ήταν αναμενόμενο όταν κάποιος ταξίδευε Γενάρη μήνα, αλλά ίσως το είχε ριγμένο στο χέρι του και απλώς δεν το πρόσεξε. Δεν είχε αποσκευές, ούτε μπαστούνι ή ομπρέλα. Κάθισε αριστερά, κοντά στο παράθυρο, διαγώνια απέναντι από τη Φλόρενς και με την πλάτη προς τη μηχανή.

Άκουσαν τη σφυρίχτρα του καποτρένου – σε πέντε λεπτά ξεκινούσαν.

Η Μέιμπελ προχώρησε προς την πόρτα και ο άντρας σηκώθηκε. «Επιτρέψτε μου», είπε.

«Όχι, ευχαριστώ», του απάντησε, «μπορώ και μόνη μου».

Κατέβασε το παράθυρο τραβώντας το από το δερμάτινο λουρί, έσκυψε έξω, έστριψε το πόμολο και άνοιξε την πόρτα. Η Φλόρενς παρέμεινε καθισμένη και δεν χαιρέτησε τον συνταξιδιώτη της· στα γόνατά της ήταν ήδη ακουμπισμένη μια εφημερίδα και τα γυαλιά του διαβάσματος ισορροπούσαν στη ράχη της μύτης της. Η Μέιμπελ βημάτισε

προς τα έξω, έσπρωξε την πόρτα πίσω της να κλείσει και στάθηκε στην πλατφόρμα κοιτάζοντας. Ο καποτρένος δεν άργησε να σφυρίξει για τελευταία φορά. Το τρένο ξεκίνησε, στην αρχή αργά και κατόπιν αναπτύσσοντας σταθερά ταχύτητα και, μέχρι να φτάσουν στο πρώτο τούνελ, κυλούσε στις ράγες ολοταχώς. Αυτή ήταν η τελευταία φορά που είδαν τη Φλόρενς Ναϊτινγκέιλ Σορ ζωντανή.

ΠΡΩΤΟ

1919-1920

Κεφάλαιο 1

Παραμονή Χριστουγέννων 1919

Η ΛΟΥΙΖΑ ΚΑΝΟΝ περπατούσε ανοίγοντας δρόμο ανάμεσα στο πλήθος που πλημμύριζε την Κινγκ'ς Ρόουντ, κρατώντας σφιχτά κλεισμένο το παλτό της για να προστατευτεί από τον τσουχτερό άνεμο, με το κεφάλι σκυφτό και τα πόδια της να πατούν ανάλαφρα στο πλακόστρωτο. Οι άκρες του δρόμου μπορεί να χάνονταν κίολας στο σκοτάδι που είχε αρχίσει να απλώνεται, αλλά ο κόσμος δεν είχε αραιώσει. Ζευγάρια χάζευαν μπροστά στις όμορφες βιτρίνες που ήταν στολισμένες με ηλεκτρικά λαμπρόνια και φορτωμένες με λαχταριστά χριστουγεννιάτικα καλούδια: χρωματιστά χαρτονένια κουτιά με τούρκικα λουκούμια που οι ζωηρόχρωμοι ροζ και πράσινοι ζελεδένιοι κύβοι τους λαμποκοπούσαν κάτω από το παχύ στρώμα της άχνης ζάχαρης, πορσελάνινες κούκλες με χλωμά στυλνά πρόσωπα, άκαμπτα χέρια και πόδια κάτω από τα κολλαριστά βαμβακερά φορέματά τους και αραχνοϋφαντα δαντελένια μεσοφόρια που ξεπρόβαλλαν από τους ποδόγυρους σε αλληπάλληλες στρώσεις.

Ακριβώς πίσω της, το πολυκατάστημα Πίτερ Τζόουνς είχε ένα χριστουγεννιάτικο δέντρο σε κάθε βιτρίνα του που έβλεπε στον δρόμο – κόκκινες και πράσινες κορδέλες δεμένες με προσοχή στα κλαριά και ξύλινα στολίδια που

κρέμονταν ανάμεσα στις βαθυπράσινες βελόνες: ζωγραφιστά κουνιστά αλογάκια-μινιατούρες, ασημένα αστέρια που στριφογύριζαν, χρυσά αβγά, ριγωτά μπαστούνακια από καραμέλα. Το κάθε αντικείμενο ένα τέλειο αντίγραφο της παιδιάστικης φαντασίας με υλική υπόσταση, τώρα που ο πόλεμος και το δελτίο είχαν τελειώσει.

Ένας άντρας στεκόταν μπροστά στο κατάστημα με τα χέρια σταυρωμένα πίσω, το πρόσωπο λουσιμένο στο απαλό φως της βιτρίνας, και η Λουίζα αναρωτήθηκε αν ήταν αρκετά αφηρημένος ώστε να προσέξει ένα χέρι που θα γλιστρούσε στην τσέπη του και θα ψαχούλευε για πορτοφόλι. Τα τελευταία λόγια του θείου της επαναλαμβάνονταν αδιάκοπα στο μυαλό της από το πρωί: *«Μη γυρίσεις αν δεν έχεις κάνει γερή μπάζα. Χριστούγεννα είναι, όλος ο κόσμος γυρνάει στους δρόμους»*. Σίγουρα κάποιος τον πίεζε αγρίως, γιατί τον τελευταίο καιρό ήταν εξαιρετικά κακότροπος και απαιτητικός.

Καθώς πλησίαζε, ο άνθρωπος γύρισε απότομα και έβαλε τα χέρια του στις τσέπες. Κανονικά αυτό θα έπρεπε να την εκνευρίσει, αλλά το μόνο που ένωσε ήταν ανακούφιση.

Έχωσε το πιγούνι της πιο βαθιά στον γιακά του παλτού και συνέχισε να προχωρά παρακάμπτοντας τις δετές μπότες και τα δερμάτινα γοβάκια που γέμιζαν το οπτικό της πεδίο. Εκτός από τον θείο της, στο σπίτι την περίμενε η μητέρα της – ξαπλωμένη στο κρεβάτι, ούτε άρρωστη αλλά ούτε και τελείως καλά. Το πένθος, η σκληρή δουλειά και η πείνα συνωμοτούσαν ενάντια στον εύθραυστο οργανισμό της. Χαμένη στις σκέψεις της, η Λουίζα ένωσε τη ζεστασιά πριν δει τη φουφού του καστανά. Ο αφύσ καπνός έκανε το άδειο στομάχι της να γουργουρίσει.

Μερικά λεπτά αργότερα, ξεφλούδιζε το σκληρό, καυτό φλούδι κόβοντάς το μικρές μικρές λουρίδες. Χρησιμοποιώντας τα μπροστινά της δόντια, δάγκωσε ένα μικρό κομμάτι από τη γλυκιά σάρκα του κάστανου. Μόνο δύο για μένα, σκέφτηκε αποφασιστικά. Τα υπόλοιπα θα τα πήγαινε στη μητέρα της – και ήλπιζε ότι δεν θα είχαν παγώσει μέχρι να φτάσει σπίτι. Ακούμπησε με την πλάτη στον τοίχο πίσω από τη φουφού, απολαμβάνοντας τη ζεστασιά της φωτιάς της. Ο καστανάς ήταν εύθυμος τύπος και παντού γύρω της επικρατούσε χαρωπή, εορταστική ατμόσφαιρα. Ένωσε τους ώμους της να χαλαρώνουν και συνειδητοποίησε ότι περπατούσε καμπουριασμένη τόσο πολλές ώρες, ώστε είχε πάψει να το προσέχει. Τότε σήκωσε το κεφάλι της και είδε ένα γνωστό της πρόσωπο να περπατά στον δρόμο προς το μέρος της: η Τζένι.

Η Λουίζα ζάρωσε και προσπάθησε να κρυφτεί στη σκιά. Έβαλε το σακούλι με τα κάστανα στην τσέπη της και σήκωσε τον γιακά της πιο ψηλά. Η Τζένι πλησίαζε και η Λουίζα κατάλαβε ότι ήταν παγιδευμένη· δεν μπορούσε να απομακρυνθεί χωρίς να φανερωθεί. Η αναπνοή της έγινε πιο γρήγορη και, μέσα στον πανικό της, έσκυψε και έκανε πως δένει το κορδόνι της μπότας της.

«Λουίζα;» Ένα γαντοφορεμένο χέρι την ακούμπησε απαλά στον αγκώνα. Η γυναίκα με τη λεπτή φιγούρα φορούσε ένα μοντέρνο βελούδινο παλτό με φαρδύ κόψιμο και γαρνιρισμένο με φτερά παγονιού. Και παρόλο που το δικό της πράσινο τσόχινο παλτό ως εκείνη τη στιγμή κολάκευε τη σιλουέτα της, ξαφνικά φαινόταν άχαρο. Όμως, η φωνή ήταν φιλική και γεμάτη ζεστασιά. «Εσύ είσαι;»

Δεν υπήρχε διαφυγή. Η Λουίζα ανασηκώθηκε και

καμώθηκε την ξαφνιασμένη. «Αχ, Τζέι!» αναφώνησε. Το παρολίγον έγκλημα και η παρουσία της παλιάς της φίλης έκαναν τα μάγουλά της να κοκκινίσουν από ντροπή. «Γεια σου. Δεν σε γνώρισα».

«Πόσο χαίρομαι που σε βλέπω», είπε η κοπέλα. Η ομορφιά της, άγουρη ακόμα την τελευταία φορά που την είχε δει η Λουίζα, βρισκόταν πια στην πλήρη της άνθιση και έφερνε στο μυαλό κάτι υπέροχο και εύθραυστο ταυτόχρονα, όπως ένας κρυστάλλινος πολυέλαιος. «Θεέ μου, πόσα χρόνια πέρασε; Τέσσερα; Πέντε;»

«Ναι, κάπου τόσα», αποκρίθηκε η Λουίζα. Έσφιξε στη χούφτα της το σακούλι με τα κάστανα που είχε στην τσέπη, ρουφώντας τη ζεστασιά τους.

Ξαφνικά, φάνηκε μια δεύτερη φιγούρα, μια κοπέλα κάπου δύο χρόνια νεότερη από τη Λουίζα, με σκούρα μαλλιά που έπεφταν σε χαλαρές μπουκλες από τους ώμους της και πράσινα μάτια που κοιτούσαν διαπεραστικά κάτω από το μπορ του καπέλου της. Χαμογελούσε, προφανώς απολαμβάνοντας την απρόσμενη συνάντηση των δύο φιλενάδων.

Η Τζέι ακούμπησε το χέρι της στον ώμο της κοπέλας. «Αυτή είναι η Νάνσι Μίτφορντ. Νάνσι, από δω η πιο παλιά και αγαπημένη φίλη μου, η Λουίζα Κάνον».

Η Νάνσι άπλωσε το γαντοφορεμένο χέρι της. «Χαίρω πολύ», είπε.

Η Λουίζα το έσφιξε και συγκρατήθηκε με δυσκολία να μην υποκλιθεί. Η κοπέλα μπορεί να χαμογελούσε ζεστά, αλλά είχε παράστημα νεαρής βασίλισσας.

«Οι γονείς της Νάνσι είναι καλοί φίλοι των πεθερικών μου», εξήγησε η Τζέι. «Η παιδοκόμος το έσκασε και η

νταντά τους έπαθε υπερκόπωση, κι έτσι προσφέρθηκα να τους βοηθήσω λιγάκι».

«Κλέφτηκε με τον γιο του χασάπη», πετάχτηκε η Νάνσι. «Όλο το χωριό είναι ανάστατο. Είναι ό,τι πιο αστείο έχω ακούσει στη ζωή μου και ο Φαρβ βγάζει φωτιές από τότε που έγινε». Ξέσπασε σε χάχανα και η Λουίζα βρήκε το γέλιο της μεταδοτικό.

Η Τζένι την κοίταξε δήθεν αυστηρά και συνέχισε αυτό που έλεγε. «Ναι, τέλος πάντων, βγήκαμε να πάρουμε το τσάι μας. Η Νάνσι δεν είχε ξαναφάει χριστουγεννιάτικη πίτα στο Φόρτναμ άλλη φορά – το φαντάζεσαι;»

Η Λουίζα δεν ήξερε τι να απαντήσει σ' αυτό, αφού ούτε εκείνη είχε φάει ποτέ. «Ελπίζω να σας άρεσε», είπε εντέλει.

«Ω, ναι», απάντησε η Νάνσι, «ήταν πολύ νόστιμη. Δεν μου επιτρέπουν συχνά να δοκιμάζω ειδωλολατρικές γεύσεις των καθολικών». Έκανε μια μικρή πιρουέτα και η Λουίζα δεν ήξερε αν ήταν παρωδία κοριτσιίστικου ενθουσιασμού ή το έκανε ειλικρινά.

«Πώς είσαι; Τι κάνουν οι γονείς σου; Φαίνεσαι...» Η Τζένι κόμπιασε – στιγμιαία αλλά αισθητά. «Φαίνεσαι μια χαρά. Θεούλη μου, τι κρύο που κάνει, ε; Και πόσες δουλειές – Χριστούγεννα αύριο!» Γέλασε λιγάκι νευρικά.

«Καλά είμαι». Η Λουίζα μετακίνησε αμήχανα το βάρος της από το ένα πόδι στο άλλο. «Τα γνωστά. Ξέρεις. Στον αγώνα».

Η Τζένι την έπιασε αγκαζέ. «Αγάπη μου, έχω αργήσει. Τους είπα ότι θα συνόδευα τη Νάνσι ως το σπίτι. Έρχεσαι μαζί μας για να τα πούμε λιγάκι ακόμα; Ένα λεπτάκι μόνο;»

Η Λουίζα υπέκυψε. «Ναι, φυσικά. Θέλεis ένα κάστανο; Τα αγόρασα για τη μαμά, αλλά δεν μπόρεσα ν' αντισταθώ και να μη φάω ένα».

«Δηλαδή, δεν είναι δικά σου;» Η Τζένι έκλεισε επιδεικτικά το μάτι στη φίλη της και τη σκούνησε με τον αγκώνα στα πλευρά. Επιτέλους, κατάφερε να της αποσπάσει ένα χαμόγελο που άφησε να φανούν τα ολόισια δόντια της και έκανε τα ανοιχτοκάστανα μάτια της να λάμπουν.

Ξεφλούδισε ένα για την καθημέ τους. Η Τζένι κράτησε για λίγο το δικό της με τις άκρες των δαχτύλων της πριν το ρίξει στο στόμα της και η Νάνσι τη μιμήθηκε. Η Λουίζα επωφελήθηκε από τη διακοπή για να περιεργαστεί τη φίλη της.

«Εσύ πάντως είσαι στις ομορφιές σου. Είσαι καλά;»

Η Τζένι δεν γέλασε αυτή τη φορά. Μόνο χαμογέλασε. «Το καλοκαίρι παντρεύτηκα τον Ρίτσαρντ Ρόπερ. Είναι αρχιτέκτονας. Σύντομα θα μεταναστεύσουμε στη Νέα Υόρκη, επειδή θέλει να φύγει από την Ευρώπη. Είναι διαλυμένη από τον πόλεμο, λέει. Εκεί έχει πιο πολλές ευκαιρίες. Τέλος πάντων, ας το ελπίσουμε. Εσύ τι κάνεις;»

«Εγώ δεν παντρεύτηκα», είπε η Λουίζα. «Αφού δεν το έκανα στην ώρα του, αποφάσισα να μην το κάνω καθόλου». Προς μεγάλη της ευχαρίστηση, η Νάνσι χαχάνισε ακούγοντάς το.

«Πειραχτήρι», είπε η Τζένι. «Δεν έχεις αλλάξει καθόλου».

Η Λουίζα ανασήκωσε τους ώμους της. Το σχόλιο τη στενοχώρησε, παρόλο που ήξερε ότι η Τζένι δεν εννοούσε κάτι κακό. «Ναι, δεν έχουν αλλάξει πολλά. Ζω ακόμα σπίτι, η μαμά κι εγώ αγωνιζόμαστε όπως πάντα να βρισκουμε δουλειά...»

«Πόσο λυπάμαι. Είναι αδικία. Μου επιτρέπεις να βοηθήσω λιγάκι; Σε παρακαλώ». Η Τζένι πήγε ν' ανοίξει την τσάντα της, ένα ντελικάτο τετράγωνο κατασκευάσμα που κρεμόταν από ασημένια αλυσίδα.

«Όχι. Δηλαδή... όχι, σ' ευχαριστώ. Είμαστε μια χαρά. Δεν παλεύουμε ολομόναχες».

«Ο θεός σου;»

Το πρόσωπο της Λουίζα συννέφιασε για μια στιγμή, αλλά αμέσως άλλαξε έκφραση και χαμογέλασε στην Τζένι. «Ναι. Βλέπεις, λοιπόν, τα καταφέρνουμε. Αλήθεια σου λέω. Έλα, ας περπατήσουμε μαζί. Προς τα πού πάτε;»

«Θ' αφήσω τη Νάνσι στο σπίτι της και μετά έχω ραντεβού με τον Ρίτσαρντ. Θα πάμε με φίλους για χορό στο Κλαμπ 100 – έχεις πάει ποτέ; Να πας οπωσδήποτε. Τα πάντα είναι πλέον εντελώς διαφορετικά και ο Ρίτσαρντ είναι απίστευτα τολμηρός τύπος. Μάλλον γι' αυτό με παντρεύτηκε». Χαμήλωσε τη φωνή της συνωμοτικά. «Επειδή δεν είμαι σαν τις άλλες συζύγους».

«Ναι, όπως μου τα περιγράφεις, δεν νομίζω πως θα έβρισκες ποτέ εκεί κάποια από τον κύκλο μας. Αλλά εσύ ήσουν ανέκαθεν πιο κυρία απ' όλες. Θυμάμαι τη μανία σου να κολλάρεις τα πάντα. Δεν βούτηξες κόλλα από το ντουλάπι της μαμάς μου μια φορά;»

Η Τζένι έκλεισε το στόμα της με την παλάμη. «Ναι! Το είχα ξεχάσει εντελώς. Είδα στη μητέρα σου ότι θα γινόμουν βοηθός της, για να την ξεχρεώσω, και με πέταξε έξω σκασμένη στα γέλια».

«Δεν νομίζω πως οι πλύστρες έχουν βοηθούς, αν και τη βοηθάω συχνά», είπε η Λουίζα. «Είτε το πιστεύεις είτε όχι, έχω γίνει πολύ καλή στο μαντάρισμα πια».

Όλη εκείνη την ώρα, ένωθε τα πράσινα μάτια της Νάνσι να τις παρακολουθούν και να καταγράφουν τα πάντα. Αναρωτήθηκε αν ήταν σωστό να μιλάει για το όχι και τόσο αριστοκρατικό παρελθόν της Τζένι μπροστά στην άλλη κοπέλα,

αλλά αποφάνθηκε ότι η Τζέινι δεν ήταν ικανή να λείει ψέματα και, κατά πάσα πιθανότητα, η Νάνσι τα γνώριζε ήδη όλα. Επιπλέον, η Τζέινι δεν έδειχνε να αισθάνεται την παραμικρή αμηχανία.

«Δηλαδή, η μαμά σου συνεχίζει να δουλεύει;» ρώτησε η Τζέινι και το βλέμμα της γέμισε συμπόνια. «Ο πατέρας σου; Μη μου πεις πως ανεβοκατεβαίνει ακόμα μέσα στις καμινάδες».

Η Λουίζα κούνησε ανεπαίσθητα το κεφάλι της. Δεν ήθελε να της αποκαλύψει ότι ο πατέρας της είχε πεθάνει μόλις πριν από μερικούς μήνες.

«Ο κύριος Μαύρος και η κυρία Άσπρη, έτσι τους λέγαμε, θυμάσαι;»

Οι δύο κοπέλες γέλασαν και ακούμπησαν τους ώμους και τα κεφάλια τους για ένα δευτερόλεπτο, όπως τότε που ήταν ακόμα μαθήτριες με ποδιές και κοτσιδάκια.

Πάνω ψηλά, τα άστρα είχαν αρχίσει πια να ξεπροβάλλουν στον ανέφελο μαύρο ουρανό, αν και έχαναν στην αναμέτρησή τους με τα φώτα της πόλης. Τα αυτοκίνητα έτρεχαν με θόρυβο στον δρόμο, κορνάροντας με έναν τρόπο που δύσκολα μπορούσε να ερμηνευτεί αφού ήταν ο ίδιος είτε κορνάριζαν ανυπόμονα σε ένα βραδυκίνητο όχημα ή χαιρετούσαν χαρούμενα κάποιο φίλο που περπατούσε στο πεζοδρόμιο. Οι περαστικοί τις προσπερνούσαν σκουντώντας τις με τις βαριές τσάντες τους, εκνευρισμένοι με τις τρεις νεαρές γυναίκες που διέκοπταν τη σταθερή ροή του πλήθους, καθώς περπατούσαν με το πάσο τους.

Η Τζέινι έριξε μια ματιά στο ρολόι της και κοίταξε θλιμμένα τη φίλη της. «Πρέπει να φύγουμε. Αλλά, σε παρακαλώ, πες μου ότι θα συναντηθούμε πάλι. Δεν βλέπω συχνά

τις παλιές μου φίλες...» Δεν συνέχισε. Δεν χρειαζόταν να το δηλώσει ρητά.

«Ναι», είπε η Λουίζα. «Πολύ θα το ήθελα. Ξέρεις πού μένω – δεν έχουμε αλλάξει σπίτι. Καλή διασκέδαση απόψε. Και καλά Χριστούγεννα. Είμαι πολύ χαρούμενη για σένα, αλήθεια!»

Η Τζέι κούνησε το κεφάλι της. «Το ξέρω. Καλά Χριστούγεννα και σε σένα».

«Καλά Χριστούγεννα», είπε η Νάνσι γνέφοντάς της και η Λουίζα την αντιχαιρέτησε.

Με τη Νάνσι στο πλευρό της, η Τζέι έκανε μεταβολή και προχώρησε προς το βάθος της Κινγκ'ς Ρόουντ. Καθώς περνούσαν, οι άντρες παραμέριζαν για να τις αφήσουν, σαν τον Μωυσή που χώριζε τα κύματα.